

Tento ročník znamenal třetí Zlatý Trapsavec pro Tapi, tentokrát za prózu pokročilých, tedy povídku o tom, jak si horolezec umí poradit i v neobvyklé situaci. Došlo ke změně kategorií, z původních povídek se přešlo na prózu, která lépe vymezuje autorský záběr. A byla to doba, kdy bolševická cenzura zvolna slábla prostě protože měla dost starostí s jinými skupinami než jsou trampové, a tak se hledaly cesty do oficiálního tisku.

Příjemné čtení **HLEDÁNÍ CEST** „Polez, tady je to pro mateřský školky, spousta krásných chytů!“ Opatrně se posunuju po římse a nenápadně mrkám dolů. Kolik to může bejt, patnáct metrů? Vodsad' zahučet... radši lezu a nepřemýšlím. Chybí mi, že jsem dva roky nebyla na skále. A tohle je teprv začátek! Vlastně to začalo dopisem. Dostala jsem ho včera, asi abych nemohla odmítnout. „Ahoj Kaňko! Dneska je to přesně dva roky, co jsme měli lézt tu Pálavu. Tenkrát ti do toho něco přišlo, ale teď mě neukecáš. Přijedu v pátek, Petr.“

Tenkrát jsem poslala telegram s textem: „Vdávám se. Šťastnou cestu. Ty mě taky.“

Řekli byste, že po roce chození takový závěr kluka odradí navzdychky. Jenže Petr se nedá vypočítat. A všechno musí bejt po jeho. Jako teď: „Poslouchej, to mě nezajímá, že nemáš zrovna dneska nikoho na hlídání. Chceš se mnou lézt? Chceš. Tak vidíš. Kde je vůle, tam je cesta! Koukej Martínkovi ohrát večeri, já už něco vymyslím. Jo, kdyby toho guláše zbylo, tak dva tři talíře, jsem ochotnej to dojíst. A začal přemýšlivě chodit bytem. Bylo jasné, že přijde na nějakou možnost, ale že mě pak čeká tohle šílenství, to mě nenapadlo. „Ach jo, lezu se ženskou a na jídlo abych myslel sám,“ vzdychl těsně před výstupem a vyndal z batohu dva celofánové balíčky. „Do Tater s tatrankou!“

„Na Pálavu s pálenkou!“ aktualizuju.

Ztělesněná nevinnost. „Von můj bágl je průhlednej?“

„Bágl ne. Ty. Už vymyslel postup?“

„Jasně. Nejdřív se musíme dostat na tuhle římsu, vidíš? A dál – to už nějak pude. Lezem?“

„Když je to fakt praštěný,“ namítám chabě. „Radši ne!“

A tak jsme vyrazili. Napjatě sleduju, jak zkouší pevnost terénu. Dlouho dumal a pak vynesl konečný verdikt: „Po týhle stěně to nepude. Musíme přes ten komín. Neboj, to překročíš,“ a šlápl přes zející propast někam, kam já v životě nedosáhnou. Z druhé strany mě povzbuzoval: „Není to tak široký, jak to vypadá. Podám ti ruku.“

„Seš normální? Tohle po mně nemůžeš chtít, to je teda pěkněj podraz!“ Sama slyším v hlase záchvěv hysterie. „Neboj, Kaňko, musíš, přece tam nezůstaneš trčet,“ chlácholí mě. „Eště mě rozčiluj, čí to byl pitomej nápad?“ vztekám se. Protože takovej krok je na mě fakt moc, v nohách si nejsem jistá, co neurvu rukama... a to by možná šlo. „Uhni!“ zaječím a rychle, než mě přejde odvaha, přepadnu na druhou stranu, rumaka přesně na ten vyčnívající suk, kam šlápl on. Tělo se zhouplo vzduchem, ale včas jsem přitáhla nohy k ramenům, levá se zachytila na mikroskopickém stupu, vší silou se vzpírám nahoru – „Makej, makej,“ řve Petr nadšeně a chce mě vytáhnout, šklubnu jen hlavou, že sama – pochopil. Ještě mocný záběr, sláva, klekám na výstupek a teď už bez problémů se nechávám zvednout. „Seš skvělá, Kaňko, našlas novou cestu! Seš fantastická. Holt moje škola. Holka, kdes nabrala tu sílu?“ A drtí mi v objetí kosti.

„Zkusils už někdy ždímat padesát plínek? Cha. Nechtěj, abych tě někdy vzala pod krkem!“ hulákám mu šťastně do náprsní kapsy. Ať bylo co bylo, je to dobrý, jsme zase dvojka ve stěně, jako kdysi.

Jako před tím červencovým dnem na horký jugoslávský silnici, která se rozdvjovala do hor a k moři. A všechny auta jely dolů. Já jsem se fakt nechtěla válet na plážích; prostě jsem moře ještě neviděla. Taky mi bylo jasné, že většinu výstupů poleze Petr sám a na mě zbyde bát se o

něho pod skálou a vařit čaj. Petr pokrčil rameny, odjel se mnou k moři, tam mi dal pusu a vrátil se za týden. To už jsem věděla, že rekreatant Karel by tohle nikdy neudělal. A stokrát slyšela, že bych s ním měla do tří měsíců byt. A do roka dítě. A netušila, že už je na cestě.

„Nač, kruci, myslíš, sleduj postup. Opřeš se zádama o tuhle stěhu a nohama o protější, máš tam spáru. A až sedíš pevně, tak prostě levou nohou přešlápneš do toho okna.“

Vypadalo to v jeho provedení tak elegantně, že jsem neměla strach. Dokud mi to nezačalo ujíždět mezi lopatkama. V rychlosti jsem zašmátrala pravou rukou nahoru, dobrý, teď přešlap. A to byla ta chyba. Dosáhla jsem sice levou nohou do okna, ale rozpětí bylo příliš velké a ohromná plocha pod mou pravicí se dala do pohybu.

„Jaú, jaúúú!“ křičím, nohu přiskříplou ve spáře, uvězněná vlastní nešikovností. A ty dveře, obyčejný pitomý dveře od kuchyně se klidně přivírají dál, a já mám nohu mezi futrama. Vlastně si je zavírám sama, dokonce i teď křečovitě svírám horní rám, protože kdybych ho pustila, pak kostrčí dopadnu na práh. Zachránil mě Petr, vtáhl mě prostě do obýváku, ani nevím jak.

„Kaňko, co děláš? Málem ztroskotáš na takový prkotině, ty, slavná objevitelka nové cesty z šicího stroje na kuchyňskou linku?“ Slastně mě zamrazí, znovu v duchu cítím umakart pod rukama a nohu zachycenou palcem na okraji zásuvky. Ale toto je fakt hluchý místo. Nebejt chybějící výplně dveří, na kterých teď sedíme, nedalo by se to slézt vůbec – teda podle zásad panelákového alpinismu, jak je zformuloval Petr při večeři: čistý lezení bez doteku podlahy. Takže alespoň na něco byl Karel dobřej. Kdysi třískl dveřma a od té doby v nich mám místo skla korálky.□

„Lez napřed, tady je to brnkačka. A na té plošině na mě počkej.“ Cestou přes prádelník se nic nestalo, jen jsem shodila vázičku. Ale od tchyně. Petr sebou hodil vedle mě na váleudu a ukázal do tmavého obdélníku okna: „Koukej, padá tma. Tady bysme měli bivakovat,“ a přehodil přes mě ležérně ruku.

„Neblázni. Utrhne se to s náma a poletíme,“ říkám tiše a výhruzně. „Jasně. Až do stratosféry! Neříkej, že nechceš,“ a přehodil přese mně ležérně nohu.

„Lítat? Lítat jo. Ale s tebou?“

„To je fakt,“ usmál se. „Se mnou bys měla radši chodit.“

Dopřeju si jízlivost: „To už se snad jednou neosvědčilo.“

„A co se ti osvědčilo?“ zvážněl Petr. „Poslyš, v botníku nejsou jediný pánský boty a prstýnek visí na zrcadle. Pročs mi nenapsala, že seš rozvedená?“

„Jako zapřísáhlý odpůrce manželství z toho můžeš mít jen radost.“ „No počkej, to jsem snad tenkrát myslel trochu jinak!“ rozohnil se. „Právě, že při tom co dělám, jaký je to riziko, že by bylo nezodpovědný mít na krku rodinu!“

„Jasně, myslet jen na sebe a na lezení je zodpovědnější. A ženský jsou slepice, protože to nechápou a chtěj mít děti.“

„Dyť ať je mají, promězamě třeba i se mnou, ale ať je vychovává někdo rozumnej, kdo se o ně dokáže spolehlivě postarat!“

„Tomu mému rozumnému to teda vydrželo. Dvacet měsíců. I vojnu snesl dýl! A přitom by pro mě všechno – i chalupu koupil, abych mohla na víkend ven...“

Překvapilo ho to. „Ty máš chalupu?“

„Už ne. Ale je blízko – městským autobusem. Jediná zeleň šnytílek na vokně. Ale zase byla výhoda, že Karel měl vodtam do chemičky blíž než z domu. Prostě skvělej kauf. Jenže mu scházela tisícovka, tak střelil mou kytaru.“

„A tys podala žádost o rozvod.“

„Ne. Koupila jsem si ji zpátky. Ale chyběly mi prachy, tak jsem prodala televizi... Takže žádost

napsal on. Prej se cvokem se nedá žít a vůbec ne vychovávat dítě,“ postěžuju si. Jako obvykle nepravýmu.

„To není až takovej blbec, ten tvůj Karel,“ dorazí mě Petr. „Já jsem ti taky říkal, že máš s dítětem počkat, až dostaneš rozum. I když, pravda, ty bys musela čekat do důchodu.“

„Lepší rozum v důchodu, než nikdy,“ provokuju.

„Lepší nikdy, než ve dvaceti,“ usadí mě.

„Tak to už jsem prošvihla,“ konstatuju. „Dávno před porodem. V duchu tvých zásad jsem si řekla, že teda aspoň jeden v rodině bude mít rozum a zodpovědnost.“

„Chyba, Kaňko. Ty jako cvok přece nemůžeš vychovávat dítě s někým normálním. Výchova musí bejt jednotná!“ A vsunul mi ruku pod záda.

„Hele, hele, chtěls ještě dneska odjet na Pálavu,“ vyprošťuje se.

„Třeba jsem si to rozmyslel,“ nahnul se nade mě a ze zadní kapsy mu vypadala tatranka. Na koberec.

„Vidíš,“ chytám se stébla. „Horští skřítki jsou proti nám.“

„To je ale krutý!“ zanaříká. „Polovina našich zásob v hlubinách. Radši ten zbytek zachráníme v žaludku.“

Střídavě ukusujeme, na kanapi se hromadí drobky poslední záchrany. „Malý a slabý můžou víc,“ vnucuje mi zbylý kousek. „Máme před sebou ještě půlku cesty.“ Lezem severní stěnu. Stála třináct tisíc a ještě není splacená. Jak ten nábytek hergot vyráběj, nikde žádný pořádný chyty. Zoufale se snažím došlápnout na tu poličku za skříní, strašně to klouže, Petr má holt delší nohy a výcvik. Povytáhl mi šuplík, to už je lepší, ale – to jsem byla vždycky takový nemehlo?“ Najednou mi rupl pod nohou ten ozdobnej čudlík, Petr mě taktak zachytil. „Nasekat bych ti měl,“ nadává. „Urvat takovej šikovnej stup! Zejtra ti to spravím.“

„Jede ti vlak,“ poznamenám. „A tohle si dokážu spravit sama.“

„Těmahle rukama? Dyť se s nima sotva najíš. Hele, teď bacha. Dělalas někdy kyvadlovej traverz? To jsou tyhle dveře. Dávej pozor – musíš na ně skočit, zhoupnout se v předsíni šlápneš na tu almárku. Koukej, takhle.“ Zmizel mi ze zorného pole a vrátilo se jen kyvadlo. Symbol neodvratnosti osudu.

Tohle v životě nedokážu, on se snad zbláznil.

Zbláznila jsem se taky a dokázala jsem to.

„Sss,“ šeptám. „V ložnici maximální ticho, nebo to můžem zabalit.“

„Jasný. Laviny,“ přikývl s porozuměním. V postýlce hajal Martínek jako spící himalájské božstvo. Strážce cesty.

„Tohle tedy nezvládnou,“ hrozím se. Petr neváhá: „Normálně šlápneš dovnitř, neboj se, je to pevný.“ „No jo, pevný, ale vzbudím ho! To bude lepší takhle, traverzem,“ a sápu se napřed, chodidla vplétám mezi šprušle, Petr se chytá za hlavu. Asi má pravdu: kovový rachot jako gongy v Tibetu, hora se otřásá, ujela mi noha na ledovci prostřeradla a božstvo procitlo.

Některý děti se probudí a jsou vyspalý do růžova. Martínek zásadně do ruda. Prostě řve. Řve a řve, tentokrát plným právem. A tak ho provinile konejším, broučku, hají, maminka je tady, u hošíčka, musíš spinkat, je noc! Ale je to chytrý dítě, nenaletí na řeči, chce pochovat. Jenže to bych musela šlápnout na zem.

Asi po pěti minutách to Petra přestalo bavit. Vynořil se za pelestí, dost hrubě mě odstrčil, naklonil chlupatou hlavu nad ječící obličejíček a zařval: Martine! Koukej sakra okamžitě chrnět!“

Zděšený očička se v šoku zavřely, andílek si sladce vzdychnul a spal. Yettiovská tlapa dopadla suverénně vedle kučeravé hlavičky, Petr přešlápl na peřiňák a opovržlivě dodal: „Vidíš. Stačilo teplý lidský slovo!“ Parapet okna přelézám už hravě, dolů se dívám s pyšnou

sebejistotou. Akorád jsem kvůli tmě zapoměla na kaktusy. Tak mlčím, aby je Petr našel taky.

Jinak se v ložnici celkem nic nestalo. Až na to, že ten slon šlápl na okraj koše s prádlem na žehlení. Naštěstí se včas vyšvihl na knihovnu, takže lavina pohřbila pouze domorodého plyšového medvídky v kovralovém údolí. Sedíme zase v předsíni na almárce s botama.

„Ty, Kaňko, co jsem si všim, tak tady nejsou ani pánský pantofle.“

To přehnal. „Je ti snad po tom něco?“

„To teda je! Co ten kluk? Jak ty ho vychováš? No prosím, jako máma máš právo se s ním mazlit, ale právě proto má mít tátu, aby cítil autoritu.“

Nejvíc miluju, když mě poučuje ten, kdo sám nevychoval ani betonový schody. Školení pokračuje vhodně voleným příkladem: „Však taky mě hned poslech, a to mě zná dvě hodiny, prostě potřebuje chlapa – pokud teda jenom on.“

Samozřejmě, zlomyslný rejpanec, na ty tě užije. „Lezem! Za hodinu ti jeden poslední vlak!“

„Nojo, Pálava,“ zarazí se. „Neměl bych ji nechat čekat.“

Bodejť bych se v něm spletla. Byt je skoro slezenej, tak co tady. Zase je všechno při starým. Na prvním místě hory, pak dlouho nic, pak kupa hnoje, protože je to koneckonců taky vrchol, a pak teprve všechno ostatní... Soukám se dveřma na záchod, to už vlastně sahám po hvězdách, vítězství na dosah ruky! Hřmotně došlápnu na prkýnko. „Bacha, Kaňko,“ slyším z koupelny, „tady stačí jedinej chybněj krok a seš definitivně v hajzlu.“ Hmatám nohou po okraji vany, to půjde; fakticky, lidi, já mám prvoslez vlastního 2+1, dokázala jsem to! Jsem v koupelně, na vrcholu naší cesty snů – a studená sprcha do obličeje.

„Deštíček, občerstvení od svatýho Petra,“ směje se mi ten chlap a říká ještě něco, ale to už neslyším, vybuchl ve mně smích. Otrásám se na dně vany a vím, že mě to zase drží v hrsti, ani za dvacet měsíců jsem se nenakazila rozumem, jsem imunní. Petr mě pobaveně sleduje. „Furt stejná,“ poznamená a větší sprchu na místo. „Víš, že Martin udělal to samý, jak jsem ho večer koupal? Ovšem, rád bych v tý situaci viděl jeho otce.“

Jak chceš.

Kdepak deštíček, Niagara. Až zavrával. A potřetí toho dne slyší gumová rybka stejnou reakci: nesmyslný potřeštěný smích. Než vypnu vodu, je pod náma Štrbské pleso.

Přestal se smát a zkoumavě mě pozoruje. Schválně mlčím.

„To mě mohlo napadnout,“ zabručí.

„Co?“ ptám se rozechvěle a neodbytně. Uhne očima do louže na podlaze.

„Samá voda, samá voda,“ konstatuje radostně. „Takže je to v suchu. Je ti jasný, že mi ty hardy neuschnou ani do rána?! **Zlatý Trapsavec 1987**

Iva Tapi Hubáčková - Synáková